

Reactie van de Piratenpartij Nederland op de consultatie wijziging Wet Openbaarheid van Bestuur

Het voorstel om de dwangsom te schrappen ontnemt burgers de enige mogelijkheid om openheid af te dwingen. Het wetsvoorstel gaat uit van enorm misbruik, maar uit onderzoek van de RUG is gebleken dat dit amper een probleem is: [Misbruik WOB sterk overdreven](#). Afschaffen van de dwangsom is dan ook een oplossing voor een niet bestaand probleem.

De overheid kan het aantal WOB-verzoeken zelf drastisch verminderen door actief zoveel mogelijk te openbaren. De hele publieke sector, dus ook de geprivatiseerde organen, moet transparant zijn. De Piratenpartij is van mening dat de burger een fundamenteel recht heeft om zonder opgaaf van redenen inzage te krijgen in alle contracten en financiële voordelen met betrekking tot de levering aan de publieke sector of overheidsprojecten en -diensten. ([Welch 2003](#))

De Piratenpartij heeft hier gerichte voorstellen voor:

Overheid open en inzichtelijk maken

Daar waar macht is, dient deze gecontroleerd te worden. Overheden hebben macht van de burgers gekregen en horen die macht in het belang van die burgers aan te wenden. Gegevens van de overheid behoren bovendien in de grond toe aan burgers.

Om deze twee redenen hebben burgers het recht op inzage van alle overheidsdocumenten. Dit is nu beperkt geregeld via de Wet Openbaarheid van Bestuur (WOB). Door het internet is het eenvoudiger geworden deze informatie ook zonder verzoek van een burger te publiceren (met uitzondering van vertrouwelijke gegevens en informatie waarbij de staat door publicatie gevaar loopt). Wanneer de overheid ten onrechte informatie achterhoudt, zijn klokkenluiders broodnodig. Hun positie moet dan ook goed beschermd worden.

Informatie van de overheid moet door iedereen te gebruiken zijn. Dat houdt in dat bijvoorbeeld de structuur en definities van haar gegevens voor iedereen vrij beschikbaar moeten zijn. Daarom moeten ook de standaarden waarin de overheid in- en extern communiceert open zijn. Omdat verschillende overheden vaak deze software nodig hebben, zijn het goede kandidaten om vrije software te gebruiken. Op die manier kunnen overheden hun processen efficiënter op elkaar afstemmen, elkaars investering delen en kan het openbaar bestuur in minder ontwikkelde landen een enorme sprong voorwaarts maken.

Mensen die namens de overheid een machtspositie bekleden, moeten logischerwijs verantwoording afleggen, niet alleen aan de overheid maar ook aan de burger. De door veel burgers als vriendjespolitiek beschouwde politieke setting, heeft veel vertrouwen (terug) te winnen met een werkelijke openheid en toegankelijkheid.

Overheden publiceren alle informatie (met uitzondering van vertrouwelijke gegevens en informatie waarbij de staat door publicatie gevaar loopt) op een inzichtelijke manier online. Het initiatief Nulpunt.nu is een goede stap in de juiste richting en daarom verzoeken wij u de volgende punten mee te nemen in het ontwerp:

- Uitgangspunt is dat alle overheidsdocumentatie gepubliceerd wordt. De WOB wordt aangepast worden om uitzonderingen hierop duidelijk af te bakenen. Deze uitzonderingen moeten berusten op aantoonbare gegevens omtrent staatsveiligheid en gelijkwaardig toegepast worden op iedereen.
- Deze documentatie is betaald door de burgers en daarom eigendom van de burgers: alle informatie moet uitgegeven worden onder een vrije licentie en dus voor iedereen vrij en onbeperkt bruikbaar zijn.
- De documentatie mag ook voor commerciële doelen vrij gebruikt worden.
- Semi-overheidsinstellingen en instellingen die de belangen van burgers behartigen dienen ook al hun documentatie op deze centrale plek te publiceren.
- Het niet-publiceren van documentatie die niet onder de uitzonderingsregels vallen moet strafbaar worden.
- Het systeem geldt in dezelfde mate voor alle lagen van de overheid.
- Er moet voorkomen worden dat foute politieke keuzes op een lager niveau worden afgestraft; door duidelijke richtlijnen op te stellen omtrent de documentatiestructuur moet steeds getraceerd kunnen worden waar politieke fouten begonnen zijn.
- Misbruik maken van het systeem om schuld af te schuiven moet strafbaar worden.